

FULL INFORMATIU

SOCIETAT CATALANA D'EGIPTOLOGIA

Afluent del Nilus - Número 2 / 1996

NOTÍCIES D'EGIPTE

Alexandria

Prop de la fortalesa dels mamelucs a Quitbay, l'expedició compartida per l'Institut Francés d'Arqueologia Oriental (IFAO) i el Centre d'Estudis Alexandrins (CEA), en dues temporades d'excavacions subaquàtiques, ha localitzat a uns 8 m de profunditat, més de 2.000 blocs d'antigues construccions, a més de columnes, bases i capitells, llindes, una dotzena d'esfinxs, tres obeliscs, etc., la majoria de granit procedent d'Asuan. S'hi ha trobat inscripcions que daten des de l'època de Sesostris III (dinastia XII) fins a Psammètic II (dinastia XXVI), procedents d'antics santuaris d'Heliòpolis que van ser utilitzats com a pedrera durant l'època ptolemaica.

També s'ha localitzat una sèrie de blocs gegantins, d'un pes aproximat de 75 tones, que sens dubte pertanyien al famós far d'Alexandria, així com sis colossos de granit d'època ptolemaica.

El Caire

El govern egipci, aprofitant la recuperació turística del país, ha decidit, des del primer d'octubre d'enguany, augmentar un cent per cent el preu de totes les entrades dels monuments

arqueològics que es poden visitar. És d'esperar que part de la recaptació obtinguda s'utilitzi per la restauració dels monuments, així com per posar al dia les publicacions del Servei d'Antiguitats.

Abu Rawash

L'equip franco-suís de l'IFAO i de la Universitat de Ginebra, dirigit per Michael Valloggia, continua les seves investigacions a la piràmide de la dinastia IV pertanyent a Djedefre. Fins ara han netejat el corredor descendent fins a la cambra funerària. També s'han trobat al costat nord-est de la piràmide restes de construccions que possiblement pertanyien al temple funeràri.

Saqqara

Yvonne Harpur, autora del llibre *Decoration in Egyptian Tombs of the Old Kingdom* (Londres, 1987) i directora de l'expedició conjunta del St. Anne's College i del Linacre College de la Universitat d'Oxford, segueix des de l'any 1994 amb el treball epigràfic i arquitectònic de les tombes del Regne Antic de Kagemni (LS 10), Ptahhotep II (D 64) i Neferherentah (al costat de l'avinguda d'Unas). Sols en les parets de la sala d'ofrenes de la capella de la tomba de Kagemni s'hi troben representats més de 200 personatges portadors d'ofrenes i sacerdots funerals.

Guiza

El Dr. Zaki Hawass està a punt de reprendre el treball de neteja i excavació de la zona sud de la piràmide de Micerí. L'arqueòleg americà George A. Reisner sols en va excavar una petita part a principis d'aquest segle. El Consell Suprem d'Antiguitats egípcies (SCA) té planejat, dins del projecte

general de restauració dels monuments de la planura de Guiza, restaurar les tres piràmides secundàries situades al sud de la piràmide de Micerí.

La Vall dels Reis

El passat 4 de novembre i per commemorar l'aniversari del descobriment de la tomba de Tutankhamon, es va tornar a obrir al públic la tomba de Rameses VI (KV 9), després de tres anys d'estar tancada per treballs de restauració. A més, l'arqueòleg Adam Lukaszewicz ha portat a terme un recull dels grafittis grecs de l'interior de l'hipogeu, ja que durant el període greco-romà es pensava que aquesta tomba pertanyia a Memnon, com ho testimonien els nombrosos grafittis trobats en les parets.

Relleu pintat de la deessa Nut a la tomba de Rameses VI a la Vall dels Reis.

Bahariya

A l'oasi de Bahariya, situat al desert Lìbic, el Consell Suprem d'Antiguitats Egípcies (SCA) ha descobert un cementiri intacte d'època greco-romana. Tot i que les tombes són molt modestes, s'ha trobat algunes mòmies que porten màscares funeràries daurades. El Dr. Nasri Iskander, del Museu Egipci d'El Caire, està treballant per preservar els sarcòfags i les mòmies, de les que pensa fer un estudi detallat del seu ADN.

COL·LABORACIONS DELS SOCIS

KV 55: Una tomba polèmica
a la Vall dels Reis

Un equip dirigit per L. Brock està treballant actualment en la restauració de las parets de la tomba KV 55 de la Vall dels Reis. Les parets d'aquesta tomba es troben estucades però no tenen cap decoració. Tot i que la seva restauració pugui semblar, en principi, que no té gaire interès, si es repassa la seva història es pot entendre la importància que pot tenir esbrinar la més petita dada que s'amagui sota la capa d'estuc.

Descoberta a prop de la tomba de Ramesses IX (KV 6) per E. Ayrton a l'any 1907, és amb tota seguretat una de les tombes més debatudes de la Vall. Dos murs consecutius, però de factura diferent, suggereixen dues "visites" successives a la tomba. Un d'aquest murs portava en el moment de la descoberta el segell de Tutankhamon, malauradament, no se'n conserva cap fotografia. La tomba constava bàsicament d'un abrupte esglaonat que conduïa a un corredor que desembocava al seu torn en una sala rectangular d'uns cinc metres i mig de costat. Un petit nínxol inacabat s'obria a la paret nord d'aquesta sala que presentava una sèrie de desperfectes a causa d'un desprendiment del sostre. L'estat general de la sepultura era lamentable i els objectes apareixien en un caos indescriptible: les parets de fusta daurada d'una cape-

lla similar a les descobertes a la tomba de Tutankhamon, es trobaven dispersades per la tomba, i caps, vasos, joies i els objectes més diversos jeien disseminats per tot arreu. Un sarcòfag de fusta xapat amb or, pedres semiprecioses i pasta de vidre es trobava al racó nord de la sala. La cara del sarcòfag, feta d'una planxa d'or havia estat arrencada quasi en la seva totalitat. La concepció tècnica d'aquest sarcòfag recorda molt a l'emprada en el segon sarcòfag de Tutankhamon. En el seu interior es trobava encara la mòmia i alguns elements del seu aixovar. Dins del nínxol hi havia entre d'altres objectes, quatre meravellosos vasos canops.

Tot i ser dibuixada i fotografiada per diversos especialistes, sota el dubtós mecenatge del milionari americà T. M. Davis, l'excavació es va dur a terme amb presses i sense mètode. Amb el pas del temps els materials s'havien tornat molt fràgils, però no es va fer cap intent seriós per consolidar-los. A l'anar a moure el sarcòfag del lloc que ocupava dins la tomba, va ser destrossat i va haver de ser reconstruït, de tal manera que avui en dia no s'està ni tan sols segur que l'ureus que porta en l'actualitat sigui l'original dels dos que es van trobar a la tomba. La capella de fusta daurada estava carbonitzada, però no es va restaurar i sols se'n va dibuixar un panell i ni tan sols se'n coneixen les mides. Durant l'excavació es produïa un robatori (Ayrton sospitava del *rais* o dels seus fills) i els excavadors van arribar al punt d'haver de recomprar objectes procedents de la seva pròpia excavació. Per acabar-ho d'adobar, varen desa-

Al centre, Theodore M. Davies acompanyat a la dreia per Edward R. Ayrton i a l'esquerra per l'inspector d'antiquitats Arthur Weigall.

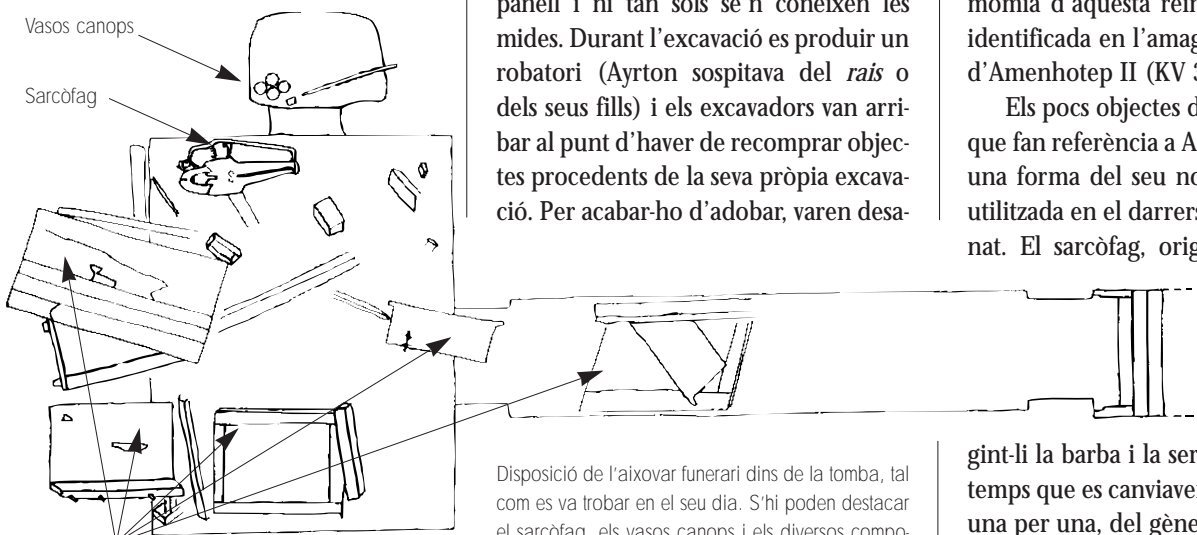
parèixer algunes tires d'or, que semblava portaven el nom d'Akhenaton, del laboratori de l'anatomista E. Smith, on s'examinava la mòmia. El rostre de la mòmia malauradament tampoc es va fotografiar en el moment de la troballa i avui en dia no es pot reconèixer, ja que s'ha convertit gairebé en un esquelet.

Tot i aquests desastres, queda clar que el contingut de la tomba no formava un tot homogeni i que en ella s'hi barrejaven diversos aixovars funeraris. Els objectes cronològicament es situen entre el regnat d'Amenhotep III i el de Tutankhamon. Varis objectes porten el nom de la reina Tiy, entre ells la capella de fusta daurada que li va ser segurament dedicada per Akhenaton. La mòmia d'aquesta reina, però, ha estat identificada en l'amagatall de la tomba d'Amenhotep II (KV 35).

Els pocs objectes de la tomba KV 55 que fan referència a Akhenaton, porten una forma del seu nom que no va ser utilitzada en el darrers anys del seu regnat. El sarcòfag, originàriament creat

per a una dona, va ser readaptat ja en l'antiguitat tot afe-

gint-li la barba i la serp ritual al mateix temps que es canviaven les inscripcions, una per una, del gènere femení al masculí. És possible que aquest sarcòfag fos

Vasos canops

Sarcòfag

Diversos components de la capella

Disposició de l'aixovar funerari dins de la tomba, tal com es va trobar en el seu dia. S'hi poden destacar el sarcòfag, els vasos canops i els diversos components de la capella.

destinat, en un principi, a una de les esposes d'Akhenaton (Meriaten o Kia). La mòmia, molt malmesa, havia estat embalsamada amb la postura adoptada per les reines del període de El-Amarna però, si hem de fer cas als nombrosos estudis mèdics que s'han fet durant les darreres dècades, com el realitzat per l'anatomista R. G. Harrison, no hi ha dubte que la mòmia correspon a un individu masculí d'uns vint anys d'edat. J. E. Harris, basant-se en tècniques cefalomètriques, fa palesa la semblança entre el crani d'aquesta enigmàtica mòmia i la de Tutankhamon. Pel que fa al vasos canops, els recipients portaven el nom del propietari cuidadosament esborrat. Les tapes eren d'una factura molt superior, es pot dir que eren veritables obres mestres del període d'El-Amarna, però l'ambigüitat dels caps representats, aparentment femenins, planteja encara més dubtes.

Com és lògic, els egiptòlegs han fet diversos intents de reconstrucció de la història antiga de la tomba. C. N. Reeves, un dels que més ha tractat sobre el tema, defensa l'abandó de la tomba durant la seva construcció i la seva reutilització posterior, primer per la reina Tiy i després per part d'Akhenaton. Finalment es desmantellaria la tomba a finals de la XX dinastia i es deixaria al rei abandonat a la seva sort. En aquesta línia, C. Aldred ha destacat com durant aquesta època la mòmia podia haver estat "desacralitzada", sent en aquest moment quan s'intentaria esborrar el nom d'Akhenaton. Les escasses restes que han quedat de la identitat del personatge serien producte d'una feina feta amb rapidesa i potser, fins i tot, amb repugnància vers el faraó heretge. Que a finals de la XX dinastia es coneixia l'emplaçament de la tomba sembla evident quan s'observa la disposició de les sepultures KV 55 i KV 6 (Ramesses IX). Un dels quatre annexes del primer corredor de la tomba de Ramesses IX es troba inacabat just en el punt d'intersecció amb la tomba KV 55. Sens dubte la por a tocar amb l'altra tomba va fer que els obrers de Ramesses no continuessin en aquella direcció.

M. Eaton-Krauss, investigant sobre els sarcòfags de pedra de finals de la XVIII dinastia, ha descobert que el

Sarcòfag originàriament destinat a una dona de la família reial i posteriorment utilitzat pel misteriós personatge enterrat a la tomba KV 55. (Museu d'El Caire).

sarcòfag de Tutankhamon té indicis d'usurpació. Tant Ay com Horemheb tenen sarcòfags en les seves tombes (WV 22 i KV 57, respectivament) i el propi Akhenaton té un sarcòfag a Tell el-Amarna. Per tant, si el sarcòfag de Tutankhamon no li estava destinat, és possible suposar que el propietari original podia ser o el propi Akhenaton o

Un dels vasos canops trobats a la tomba, on es pot apreciar l'orifici, que posiblement sustentava l'ureus reial. (Museu d'El Caire).

algú altre que no fos cap dels ja esmentats. Si s'ha de creure, doncs, els estudis anatòmics, l'esquelet de la tomba KV 55 correspondria a un home jove que no tindria més de vint anys d'edat, la qual cosa evidentment descartaria al rei heretge. Hom pensa ràpidament en Esmenkhkare, la tomba del qual no s'ha trobat, però, per afegir un altre punt fosc a la qüestió, cal dir que el nom d'aquest rei no apareix per cap lloc de la tomba.

Esperem, doncs, que l'actual treball de L. Brock, que com s'ha dit al principi, intenta restaurar les parets estucades de la sepultura, pugui aportar alguna dada d'interès relacionada amb aquesta tomba i el seu misteriós ocupant.

JORDI GARCIA
Soci núm. 117

SOCIETAT CATALANA
D'EGIPTOLOGIA

Horari de Secretaria
Carrer Aragó 305 entl.
dilluns i dimarts
de 5,30 a les 8,30 h.

**Per qualsevol informació o
col·laboració relacionada amb el
Full, truqueu al
Telèfon: 457 81 20**

FULL INFORMATIU

Coordinació: Maite Mascort i Jaume Vivó
Disseny i Maquetació: Jaume Vivó

COL·LABORACIONS DELS SOCIS

Jean-Philippe Lauer

L'ventura egípcia de l'arquitecte francès Jean-Philippe Lauer començà el 2 de desembre de 1926, a la edat de 24 anys, quan va arribar a Saqqara per tal d'ajudar l'arqueòleg anglès Cecil M. Firth. Avui, setanta anys més tard, a l'edat de noranta-quatre anys, ell treballa encara a Saqqara, instal·lat en una petita casa no lluny de la piràmide, entregat a la passió de tota una vida.

Entre les seves nombroses aportacions hi figura la d'haver sabut fixar les normes de l'*anastylosi* i els límits que s'imposen al treball de reconstitució. No és petita la tasca a la que J.-P. Lauer ha consagrat tants i tants esforços: retrobar les formes i la història de l'anomenada piràmide esglaonada, així com del gran complex funerari que l'envolta.

Una tarda a Saqqara amb Jean-Philippe Lauer

És a Saqqara on vàrem tenir l'oportunitat de contactar amb Jean-Philippe Lauer, el 9 de novembre de 1996. Només arribar a casa seva, després d'uns quants intents fracassats, la seva figura prima i delicada ens va acollir generosa.

Des de l'interior de la casa on esperàvem, a través dels vidres de la finestra vàiem les figures d'Alain Zivie junt amb J.-P. Lauer, l'esposa del ambai-

Jean-Philippe Lauer, plé de vitalitat als seus 94 anys.

xador francès a Egipte i el seu nen juntament amb alguns membres de la missió francesa en curs. Tots reposaven el dinar a l'ombra de la terrassa.

De seguida ens va venir a rebre i a convidar-nos si volíem fer la visita de Saqqara amb ell i l'ambaixadora. Una oportunitat preciosa. No ens la podíem perdre!

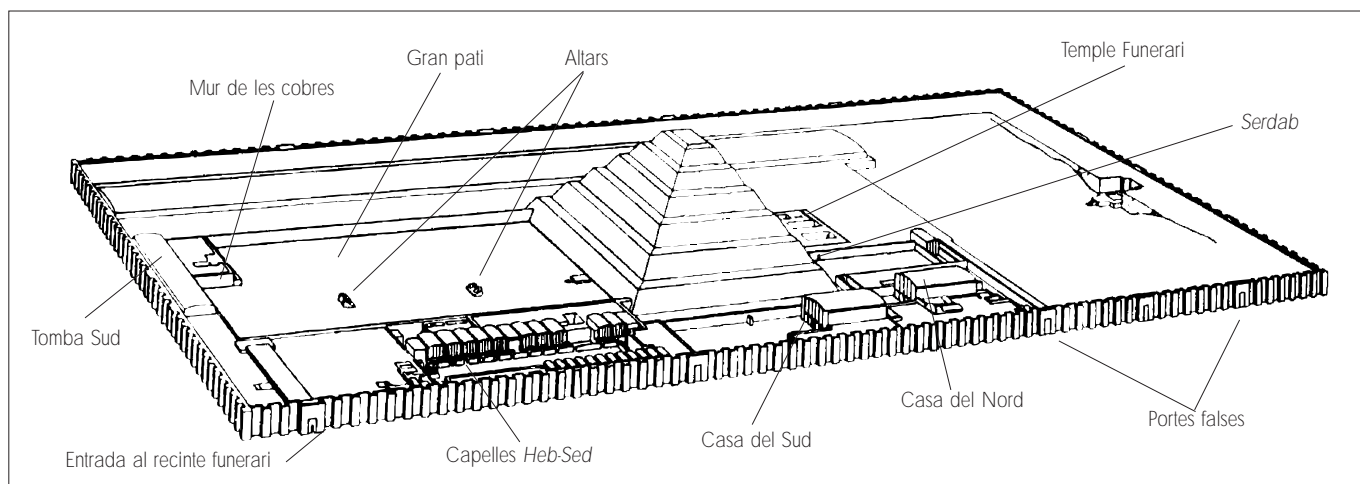
En arribar davant el recinte de Saqqara, ja abans d'entrar-hi ens va fer notar la pedra calcària blanca que revestia la construcció; una pedra duradora pensada per a la posteritat, la pedra escollida per Imhotep en la seva planificació d'una ciutat ideal.

Ens introduí en el recinte a través de la única entrada antiga mentre ens

parlava amb veneració no dissimulada de la figura d'Imhotep, arquitecte a qui devem el complex funerari del Rei Djesert, el qual constitueix el conjunt monumental més admirable i extraordinari del Regne Antic. Imhotep fou divinitzat després de l'Imperi Nou pel poble de Menfis, qui li atribuï coneixements de medicina. Així, més tard els grecs l'identificaren amb Asclepi, i l'historiador Manetó, en el segle III av. C. el reconeix com inventor de l'art de construir amb carreus.

Lauer ens ensenyà el lloc on varen trobar el peu d'una de les estàtues del rei on apareix gravat al costat del seu nom, el nom d'Imhotep amb els títols: "El ministre del rei del Baix Egipte, el primer després del rei de l'Alt Egipte, administrador del Gran Palau, noble hereditari, Gran Sacerdot d'Heliòpolis, Imhotep el constructor, l'escultor..." El rosari de títols d'Imhotep brollaven de la boca de Lauer no com una lletania apresada de memòria sinó com si enumerés els títols acadèmics d'un fill seu. J.-P. Lauer ens conduí a l'interior de la columnata; una llarga i estreta avinguda amb dues fileres de columnes que antigament suportaven un sostre de pedra. Ens explicà la reconstitució de les quaranta columnes fasciculades que imiten les tiges vegetals.

J.-P. Lauer ens va fer veure els simulacres fets en pedra representant portes obertes. També ens parlà de les restes de pintura vermella que havia trobat en algunes columnes, record dels antics suports formats per tiges vegetals. Vàrem sortir a un gran pati limitat al Nord per la piràmide. En un angle, Lauer havia reconstruït una part deco-

Jean-Philippe Lauer, en un moment de les seves explicacions utilitzant el seu llibre *Les pyramides de Sakkarah*.

rada amb un fantàstic fris de cobres. En aquest pati, ens explicà Lauer, el rei realitzaria les curses rituals durant la cerimònia del *Heb-Sed*.

Estàtua del Rei Djesert trobada al *serdab* del Temple Funerari de la piràmide. (Museu d'El Caire).

Davant nostre s'alça la piràmide esglaonada segons Lauer, una escala gegantina que s'eleva cap el cel per facilitar l'ascensió de l'ànima del rei en el moment de la seva mort. Tot seguint el nostre *cicerone* vàrem arribar a l'anomenat pati del *Heb-Sed*. Aquí veiérem encara *in situ* dues escales que conduirien a un doble baldaquí amb dues estàtues de Djesert mirant a la capital, Memfis, representant l'Alt i el Baix Egipte.

Després ens conduí davant del *serdab*, una mena d'habitació tancada que contenia una còpia exacta de l'estàtua de Djesert que es trobà en el moment del seu descobriment, avui en el Museu d'El Caire.

Ja molt a prop de la piràmide ens parlà de la tomba reial i de la gran quantitat de galeries subterrànies. Li vàrem preguntar quan va ser la darrera vegada que havia baixat a l'interior, 1987 ens respongué. I aquí per poc se'ns parà el cor quan afirmà que de tenir les claus a mà ens hauria portat a visitar la tomba Sud on es troben els famosos panells de ceràmica vidrada color blau verd.

Vàrem aprofitar també per preguntar-li sobre el seu projecte de construir un Museu a Saqqara, projecte polèmic pel que fa a la seva ubicació en el lloc ocupat actualment per l'aparcament, idea que no comparteix però que accepta per tal que es duguí a terme.

Així mateix volíem saber on es guardava la maqueta que va fer del conjunt monumental de Djesert. Sembla ser que aquesta dorm guardada en multitud de caixes en un magatzem des de

fa 9 anys. Una veritable llàstima si pensem, com ell ens explicava, que a la seva mort mai ningú no sabrà com muntarla.

Vam parlar-li de la Societat Catalana d'Egiptologia, del nostre *Full Informatiu* i també d'aquest petit article on ell seria protagonista. Va sortir també la famosa expressió entre els egipcis: –"Dieu a oublié M. Lauer." Ell reia content dient que no amb el cap "...pas question"!

A tot això la llum era cada vegada més feble i la tarda desapareixia de pressa. Un sol vermell es precipitava ràpidament en l'horitzó quan M. Lauer ens proposà de no perdre'ns aquell moment. Tots ens vàrem aturar per seguir el curs de l'astre. Contemplàrem absorts la visió màgica, eternament igual i eternament irrepètible. Lauer, silenciós, incapaç d'apartar la mirada, assistia fascinat al ritu solar com si fos el primer cop, després de setanta anys, com si fos la primera vegada.

Ens hauria agradat preguntar-li tantes coses... els seus projectes, els desitjos encara no realitzats, els seus gustos, un consell... Però era ja tard i a més acabava d'arribar l'ambaixador francès que no havia pogut venir abans. Era el moment d'acomiar-nos. Li agràrem la seva paciència i la seva sensibilitat i M. Lauer agrai també les nostres paraules. Encaixàrem les mans en la seva mà prima, velleta, molt blanca. Mentre les seves paraules ens acomiadaven, els seus ulls d'un blau intens brillaven lluminosos, espurnejant, eternament encuriosits i inesgotables.

M. ELENA SOTO
Sòcia núm. 253

Recinte funerari del Rei Djesert a Saqqara.

COL·LABORACIONS DELS SOCIS

Prospeccions geofísiques per radar a Oxirrinc octubre 1996

El passat 21 d'octubre es va completar un projecte llargament cobejat: la prospecció geofísica per radar en el jaciment d'Oxirrinc, a l'Egipte Mitjà.

Durant dues setmanes s'investigaren, per medis geofísics de prospecció, diversos punts del jaciment: des de la necròpolis saïta fins l'urbanisme romà de la ciutat. Abans, però, de descriure els treballs realitzats, caldrà explicar, bé que breument, en que consisteix una prospecció per radar.

Una de les primeres aplicacions del radar en l'àmbit de l'Arqueologia, es van fer a Egipte. L'any 1989, en la plataforma de Guiza el radar va fer possible localitzar una nova fossa -descoberta fins aquells moments- que havia contingut una de les barques solars del faraó Quèops. El radar és, doncs, una de les darreres aportacions de la geofísica a les prospeccions arqueològiques.

Amb aquest sistema es pot obtenir una secció gràfica en profunditat de la zona prospectada - sense alterar-ne la superfície -, establint la presència d'elements enterrats: estructures constructives, sitges, etc.

L'equip de radar és format bàsicament per la Unitat Central -que acull l'electrònica que controla el funcionament de l'equip- i l'Antena, que és la part del sistema que, en desplaçar-se pel terra, envia la informació a la unitat central perquè sigui processada. Els perfils es poden visualitzar en un monitor de TV en color, i són enregistrats en suport magnètic i paper pel seu posterior tractament.

A Oxirrinc, la prospecció es va efectuar en quatre zones, amb problemàtiques diferents: la necròpolis saïta (1), els conjunts de dunes NW (2), la gran duna del NE (3) i la ciutat romana (4).

A la necròpolis saïta, es va prospectar l'espai situat entre les tombes 1 i 7, documentant-se la presència de fortes

alteracions que podien estar associades a una nova tomba i el pou d'accés corresponent, i que estaria situada al sud de la tomba 1.

En el conjunt de dunes nord-oest, la prospecció tenia com a objecte establir si aquestes s'havien format per l'existència prèvia d'estructures. La prospecció va poder documentar altera-

cions importants a l'interior de tres de les cinc dunes existents.

La tercera zona prospectada estava formada per una gran duna (500 metres de llarg per una amplada mitja de 100 metres), que s'aixecava uns cinc metres per sobre dels camps de conreu que l'envoltaven. Tant per la forma com per la posició amb relació a la ciutat romana, s'havia suggerit que la duna podria haver-se format per l'existència de les restes d'un hipòdrom romà. En la prospecció, en canvi, no es va visualitzar cap alteració que pogués ser l'indicador de les estructures de l'hipòdrom.

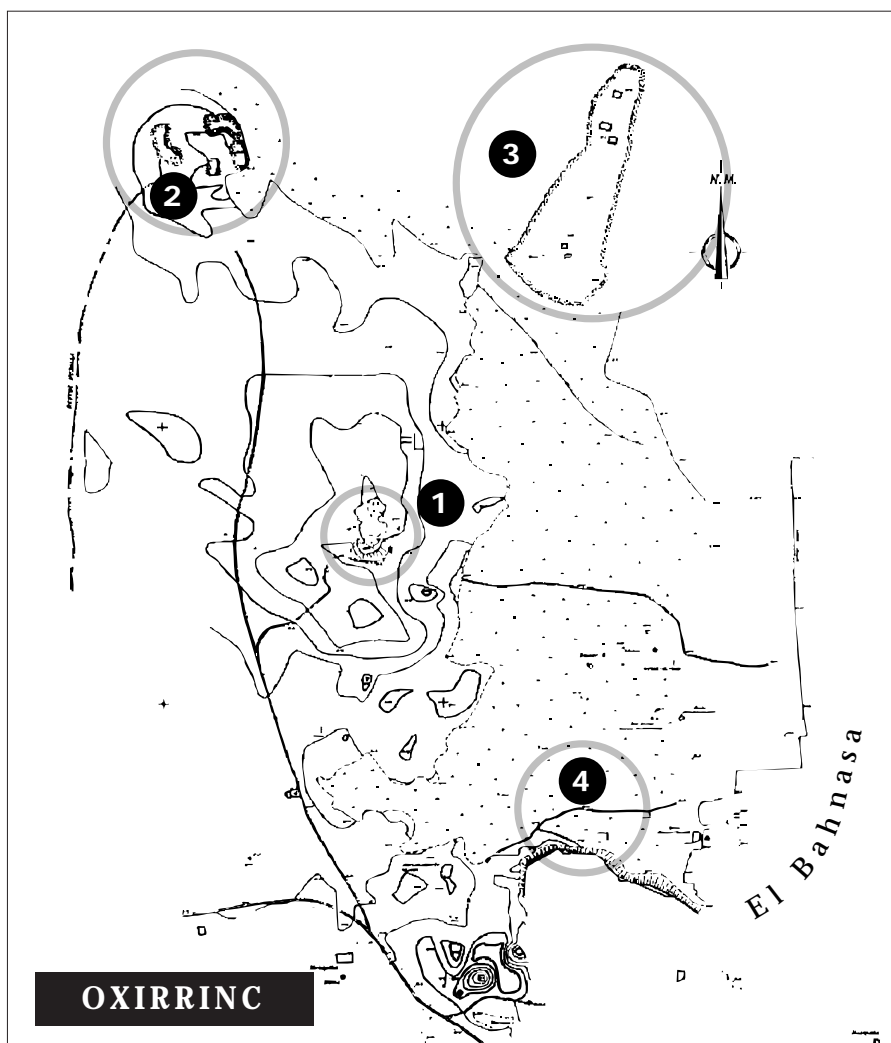
Finalment, en la ciutat romana, els perfils enregistrats al costat nord de la

Enregistrament d'una línia a la duna NE (sector 3).

Preparant l'equip abans de realitzar la prospecció a la ciutat greco-romana (sector 4)

columna que domina aquest sector, van mostrar una sèrie d'alteracions que, per la seva posició i tipologia, podrien correspondre a la fonamentació d'un monument, i confirmant, tal vegada, que la columna que resta en peu és el testimoni visible d'un tetrapilon.

Malgrat no haver completat l'estudi

dels perfils enregistrats, podem avançar que els resultats de la prospecció han estat força positius, en especial a la zona de la necròpolis saïta, amb la identificació d'aquesta nova tomba que esperem pugui ser excavada en breu.

LLUÍS MARI
ArqueoRadar

Vista general de l'àrea de necròpolis saïta (sectors 1 i 2).

SELECCIÓ DE PREMSA

SETEMBRE - NOVEMBRE 1996

Tiempo 9/Set./96: "QUIÉN MATÓ A TUTANKAMÓN". La mòmia d'aquest jove faraó segueix despertant interès i curiositat. Als Estats Units, el professor Robert Brier de la Universitat de Long Island continua investigant sobre les radiografies realitzades pel Doctor Harrison i especulant sobre les possibles causes de la seva mort. Aquest tema dona peu a parlar de la moda de l'"egiptomania" desfermada tant als Estats Units com a França. En aquest darrer país, hi ha contribuït l'escriptor Christian Jacq: les seves novel·les (gairebé totes traduïdes a l'espanyol) es venen a centenars de milers i junt amb les novel·les del Premi Nobel de literatura Naguib Mahfuz, han provocat l'interès per la realització de sèries de TV, pel·lícules etc. Al nostre país, Terenci Moix, el novel·lista més "egiptòleg", acaba de treure la seva última novel·la *El amargo sabor de la belleza* sobre la vida de Nefertiti, sogra de Tutankhamon.

Agència EFE, 12/Set./96: "FRUSTRADO INTENTO ROBO EN SALA TUTANKAMON MUSEO EL CAIRO". Es tracta d'una notícia molt curiosa difosa per aquesta agència i gens destacada pels mitjans de comunicació: un lladre d'antiguitats de 25 anys anomenat Omar Sabri Mohamed va entrar al museu del Caire com un visitant més, i a la sala de Tutankhamon es va amagar sota d'una vitrina (segons el diari pro-governamental *Al Akhbar*, es va amagar dins d'un sarcòfag). Durant la nit, i després de fer una becaïnet, va trencar una vitrina i es va apoderar de vint-i-quatre peces, entre d'altres una daga d'or, divuit anells i un escarabeu. L'endemà, un cop obert el museu, un guàrdia de seguretat va veure la vitrina trencada i va donar la veu d'alarma: van tancar totes les portes del museu i el genial col·leccionista va ser enxampat. El director del museu no ha sabut donar explicacions sobre la fallada del sistema de seguretat i el fet ha despertat l'alarma entre els responsables del patrimoni arqueològic del país. Fins i tot han demanat la pena de mort pels que come-

ten aquest tipus de delictes: "qui roba arqueologia, roba també l'història del seu país".

La Vanguardia, 3/Nov./96: "MAÑANA SE ABRE LA TUMBA DE RAMSÉS VI, UNA DE LAS MÁS BELLAS DE LUXOR". Anunci de l'obertura d'aquesta tomba, després de tres anys de treballs de restauració. Aquesta tomba posseeix un llarg corredor de 100 metres, amb amples càmeres a banda i banda i hi destaquen la bellesa i el color dels seus frescos. Les autoritats egípcies n'han fet coincidir l'obertura amb les dates de l'aniversari del descobriment de la tomba de Tutankamon

El País, 4/Nov./96: "DESCUBREN LOS RESTOS SUMERGIDOS DEL PALACIO DE CLEOPATRA EN ALEJANDRIA". Tots els mitjans de comunicació s'han fet ressò d'aquesta notícia: l'arqueòleg submarí francès Franc Goddio, després de mesos de recerca amb un equip de 16 submarinistes, assegura haver trobat sota les aigües de la costa d'Alexandria columnes, estàtues, capitells, blocs enormes de pedra, àmfores, paviments etc. També afirma que aquesta troballa pertany a les restes del palau reial de la reina Cleopatra i al Timonium, el palau-santuari de Marc Antoni. Aquest emplaçament formaria part de l'illa d'Antirrodos, on estaven localitzats aquests palaus.

Segons s'explica a *El Periódico* (5/Nov/96) "per primer cop s'ha realitzat amb base científica la cartografia precisa d'una part de la ciutat sobre la qual va regnar Cleopatra". Goddio també hi afirma que es tracta d'un "redescobriments" de les restes ja conegudes del port Est d'Alexandria, gràcies a la tecnologia punta utilitzada. L'espectacularitat d'aquest anunci eclipsa el debat entre els estudiosos que avalen aquest descobriment i els que sospiten que hi ha massa interessos polítics pel mig: el govern egipci, després de la seva implacable campanya contra els integristes que ataquen els interessos turístics del país, necessita notícies com aquesta per tornar a posar de moda el país i recuperar el turisme.

IMMA PANYELLA
sòcia núm. 277

C I R C U L A R 5 (novembre 96)

Lliurament de Diplomes i de Certificats. Celebració Nadalenca

El dimarts dia 17 de desembre de 1996, a les 19 hores, i en els locals del carrer Aragó, 305, entresol, es farà el lliurament dels Diplomes de Civilització Egípcia així com dels Certificats corresponents als diferents cursos de Civilització i de Llengua egípcia. Amb aquest motiu, després de l'esmentat acte i atesa la proximitat de les festes Nadalenques, la Societat convida a tots els socis a prendre una copa de xampany català.

Presentació de llibres

El dilluns dia 16 de desembre de 1996, a les 19:45 hores, en els locals del carrer Aragó, 305, entresol, es farà la presentació del llibre: "*Las Ciudades de las Pirámides*" del nostre consoci Sr. Lucas Baqué i Manzano. Aquest llibre és el primer volum de la col·lecció "Cuadernos de Egiptología Mizar". La presentació anirà a càrrec del Sr. Salvador Costa, director de l'esmentada col·lecció i també consoci nostre.

Properament també anunciarem la presentació del llibre del Dr. Josep Padró, titulat "*Historia del Egipto Faraónico*" i que ha estat publicat per Alianza Editorial.

Video del viatge a Egipte'96

Es disposa del vídeo del viatge a Egipte (Delta i Sinaí), viatge que la nostra Societat va realitzar durant el mes de març d'enguany. Els interessats en obtenir-ne alguna còpia poden adreçar-se al Sr. Josep de la Vega.

Full Informatiu

Després de l'èxit assolit amb el seu primer número, es convida a tots els socis a participar amb els seus escrits o les seves opinions.

LLIBRERIA MIZAR

LLIBRES D'EGIPTOLOGIA

Llibres recomanats per les festes de Nadal

BOB BRIER
MOMIAS DE EGIPTO
PREU: 3.900 PTES.

RICHARD H. WILKINSON
CÓMO LEER EL ARTE EGIPCIO
PREU: 3.975 PTES.

PETER A. CLAYTON
CRÓNICA DE LOS FARAONES
PREU: 6.900 PTES.

10%
de descompte pels
membres de la
Societat Catalana
d'Egiptologia

Soliciteu catàlegs a:
Còrsega 203-205 (cantonada Casanova)
08036 Barcelona

Tel/Fax (93) 439 30 29